

no havent-hi en comú més que la síl·laba inicial, deu ser coincidència. També hi deu haver alguna semblança amb això, o amb la forma de la melsa, en un terme de monederia: «Foren atrobades les aynes --- en la casa de la monederia: --- un balancer ab diversos pesals; una pedra de toch dita la melsa gran, ab son stoig de cyuro; altra pedra de toch de larch de un palm --- altra pedra de toch poca ---» en un inventari de la Seca valenciana, de l'any 1459 (BDC xxiv, 120).

DERIV.: *Melsera*, i *herba melsera* (JTexidor, *DAG.*),¹⁰ o *melfera* (?Cavanilles, *Observ.* II, 338), que no sé si es pot relacionar amb la variant oc. *meufo* (supra). *Melsut*. *Emmelsat*, *emmelsament* (supra).

Remelsa 'energia en el gest i en el parlar', men.; «de dins un enfony qu'hi havia darrera l'altar, surtiren uns quants homos am açots, i es posaren a açotar, am remelça infernal a Cristo Crucificat», Camps Merc. (*Folkl. Men.* II, 28; semblant II, 11, 14). Mall. *remels* 'embranzida de les ones d'un torrent', 'solatge', *remelsos* 'feina per fer', *BDLC* XII, 148; *remels* o *remelso* «remanso» i *remelsar-se* «remansarse» val. (Escríg); el *remèls* de Pio, en el Xúquer, «és un regolf», Alberic (i crec un altre a Alzira); el *remèls* de la Manseguerota és un paratge del mig de l'Albufera on «està *remelsat* el fang» (el Palmar). També en el Migjorn, «L'Engolidor és en el *remels* on es cria l'herbeta i s'unix la mar i la terra», Benidorm; i a Moraira em defineixen el *remèls* com «residus de mates i algues: és molt esvarós, i si queda sec el sol ho fa blanc» (1962).

Tenint en compte aquests matisos valencians, es presenta la idea de si podria ser una altra forma d'origen mossàrab —és mot només val. i bal., res en el Princ.—, paral·lel al mossarabisme *ROMÈSCO(L)*, it. *rimescolare*, RE-MISCOLARE, en el qual el grup *-skl-* in-admissible en àrab, hagués passat a *-sl-* > *-ls-* (cf. *melermale*, cast. *maslo*, relacionant-hi noms mossàrabs com *Llavarco* < LAVA CRUM, *Peniscola* < PAENINSULA etc. Però mentre no se'n trobi documentació antiga i que reforci el matis semàntic 'solatge', 'deixies', hem de restar escèptics, i seguir pensant en un derivat de *melsa*, com a sèu d'humors colèrics i causa de menjar tèrbol, si bé amb contaminació de *remans*, cast. *remanso*, en el val. central.

¹ L'altre concurrent, *rato*, *ratelo*, molt estès, es pot creure que sigui intrús francès, si bé és veritat que el PDPF ja assenyala «*ratèla*: rate, viscère» en alguna font medieval. Avui en alguns llocs, com fa constar Béronie-V. (p. 141) per *mèlso*, del Baix Llesmosí, es reserva el nostre mot per a la dels animals i *ràtelà* per a la gent, i també el *TdF* dona *mèusso de porc*. i el castrès *melsat* importa el mateix; de tota manera Baldous ho aplica a la d'ell mateix, i les frases fetes 'no bello mèusso, i queto mèusso! del *TdF* importen altre tant. Notem que en anglès *milt* no es diu més que dels mamífers, i la melsa de l'home s'anomena amb l'estrangerisme *spleen*, ço que seria comparable amb aqueixa restricció occitana.—² Per a aquesta *f* de Marsella i dels Alps, i per a la *u* de l'alpí *musso*, cf. *mufo* 'moisit' i 'migrar-se', potser

estontolat per la *f* d'esclafir, oc. *escaufi*, (es)caufa, *escaufestre*, *escaufado* «colère», *escaufament* «éruption», o de *boulfigo* 'bufeta'.—³ Una excepció —però única— seria el nom de la melsa, justament, en francès, la llengua més germanitzada de totes: *rate*. Cas que resta molt balder, perquè el mateix Bloch-Wartburg ja reconeix que es tracta d'una etimologia ben dubtosa. I encara que fos certa, notem que pressuposaria l'existència del pretès terme bàsic *rate* 'bresca' en francès, i encara que aquest nom de la bresca fos d'origen germànic, l'aplicació a la melsa s'hauria produït dins el francès, i per tant pròpiament ja no hi hauria germanisme d'un nom del cos.—⁴ Veg. Berneker, *Slav. Et. Wb.* I, 63; II, 34, 73; Pok., *IEW*, 717.—⁵ Azkue, s. v.; i també *gultzurdin*, *gultzurin*, *gultzurdun*.

Melús, V. *mel* *Melva*, *mèlvera*, V. *milà* *Mem*, *mema*, V. *mama* *Membrament*, V. *memòria* *Membrana*, V. *membre* *Membrança*, V. *memòria* *Membranós*, V. *membre* *Membrar*, *membrat*, *membratiu*, V. *memòria*

MEMBRE, del ll. MĒMBRUM id. □ 1.ª doc.: 1131.

«Juro ego --- quod de ista ora inant fedels vos seré de vestros quars <'cossos'> e de vestres vides e de vestres *membres* qui en vestros cors se tenen, e de vostra honor che ara aveds», doc. de l'Urgellet (Josa-Ossera), de 1131 (PPujol, *DocVg.*, 3.4); «Si alcun serà ³⁰ acusat a mort o a truncació o a talament de *membre*, o serà demanat que estia a talió, per qualque injúria que aje feyta, nulla fermaça d'aquel no deu ésser presa ---», *CostTort.* (ms. f.º 40r, 6a; I, §§ 6, 8; Ol., 50); cita de 1386 en PELLERENCA; també en el sentit figurat de 'persona pertanyent a una comunitat': «Deien que Gleia d'Urgel ere en gran mal per faliment de pastor, e que i-avie obs corretió en lo cap e 'n los *membres*, e del sagristà de Girona», doc. de c. 1251 (PPujol, 16.12). Vegeu-ne un altre exemple referent al cos i la seva curació, de les receptes valencianes de Micer Joan de 1466 (*BABL* VII, 336) a propòsit de TARREC: «Los *membres* die gelider», *Voc. Cat.-Al.*, § 340. «Resuscitar --- tornar cobrar tots los *membres* vius: resumere omnia membra viventia»,⁴⁵ OPou (*TbPu.*, 244).

DERIV.: *Ben membrat* (1617). *Membrositat*. *Membrat* [«de grans membres», Busa-N.]. *Desmembrar* [«deartuo, exentero», Busa-N.]; «membra trunco», *DTo.* 1647]; *desmembrament* [Lacav.]; *desmembradura* [Busa-N.; Belv., ant.]; *desmembrador*. *Bimembre*. *Trimembre*; *trimembrat*. *Unimembre*.

Membrana, pres del ll. *membrana* 'membrana', 'pergamí' [1575]. Si bé OPou el dóna amb caràcter de mot llatí, i en diu *tel*: «les parts del cos --- estan cubertes de un *tel* o cuberta: diu-se *membrana*, *operimentum*, *involutrum*, *tunica*», però ja devia usar-se en català (si bé amb caràcter molt rigorós de tecnicisme), car el posa en el títol del capítol i amb plural català: «dels *tels* o *membranes*» (*TbPu.*, 266); no el recull encara el *DTo.*, però sí Lacav.; com a terme de física